

АКТУАЛІЗАЦІЯ ЛЕКСИКИ: СТАН ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ

Актуалізація – це міграція питомої лексики або давно засвоєних запозичень від периферії до ядра лексичної системи. Мета статті – узагальнити досвід вивчення актуалізованої лексики української мови, проаналізувати характерні особливості такої лексики, подати причини перерозподілу активного й пасивного складу лексики, показати опрацювання актуалізованої лексики лексикографічними джерелами. Предмет дослідження – семантична структура та стилістичні функції актуалізованої лексики. Об'єкт дослідження – актуалізована лексика української мови. Актуалізація зумовлює збільшення функціо-нальної активності цієї лексики, частотності вживання та нейтралізацію стилістичного маркування, а також передбачає словотвірну активність, творення похідних слів, набуття нових значень і переносних уживань, здатність вступати в синтагматичні зв'язки з іншими словами. Актуалізована лексика входить до складу як функціонально зумовлених груп слів (лексика літературної мови), так і соціально зумовлених (діалектної, жаргонної, просторічної).

Ключові слова: актуалізація; активна лексика; мовна політика; ремаркування; галичанізм; лексика західноукраїнського походження.

Оновлення лексичного складу є свідченням об'єктивного розвитку мови. Динаміка суспільних відносин, зміни в будь-якій сфері життя окремої країни – усе це зумовлює появу лексичних інновацій, які охоплюють: 1) новотвори, що з'явилися на ґрунті української мови; 2) запозичення зі слов'янських та європейських мов; 3) лексеми, що зазнали процесу семантичної переорієнтації; 4) лексичні одиниці, що мігрують у межах лексичної системи від периферії до центру і навпаки (процеси актуалізації та пасивізації).

Серед процесів динаміки лексико-семантичного складу сучасної української мови особливо помітним нині є актуалізація лексики. За іншою термінологією, цей процес має назву *реактивація, активізація* (Л. Мацько [15, с. 17]; М. Дудик [5, с. 30–33]; М. Бондар [1, с. 3–12]), *ревіталізація* (А. Капуш, Т. Шіппан [11, с. 9]). Відповідно, лексеми, що зазнали актуалізації, найчастіше номінують як *актуалізовані* (О. Стишов [19, с. 87–120]; Л. Струганець [20, с. 268–276]; Л. Ферм [22, с. 33–37]; О. Дуличенко [8, с. 97–98]), утім існують також терміни *відроджені слова* (Ю. Шевельов [25, с. 72–76]), *реактивовані* [15; 5; 15], *ревіталізовані* [11, с. 9], *внутрішні входження* або *внутрішні неологізми* [13, с. 11–14].

Через відмінність підходів до виділення груп актуалізованої лексики, їх ієрархії та складу, поняття *актуалізація* на сьогодні не має однозначного тлумачення. Актуалізація в широкому розумінні – це міграція питомої лексики або давно засвоєних запозичень від периферії до ядра лексичної системи, що охоплює як соціально, так і функціонально зумовлені групи слів (лексика літературної мови, діалектна, жаргонна, просторічна). Така точка зору представлена

працями О. Кабиш [10], І. Салати [16]. М. Дудик не виділяє серед актуалізованої лексики жаргонізмів, проте зазначає, що «реактивація мовних одиниць передбачає не тільки зростання частотності використання слова, але й зміну його стилістичного статусу... від стилістично маркованої лексики до лексики нейтральної, загальноновживаної, узуальної» [5, с. 32].

У вузькому розумінні актуалізацію тлумачать як активне відродження питомих українських слів і деяких українізованих засвоєнь, що заступають слова, спільні з лексичними одиницями російської мови, наприклад: *наклад* (замість *тираж*), *покликання* (замість *зноска, посилання*), *фахівець* (замість *спеціаліст*) та ін. [19, с. 29]. Такого погляду дотримується О. Стишов, який зауважує, що відроджуються, семантично змінюються не тільки лексичні одиниці, а й цілі функціональні стилі, наприклад, конфесійний, який набуває нового суспільного звучання [19, с. 29].

Подібна точка зору представлена в дослідженнях Д. Мазурик, Л. Струганець. На думку Д. Мазурик, актуалізована лексика об'єднує термінологічну, діалектну, застарілу лексику, що активно мігрує від периферії до ядра лексичної системи [13, с. 16]. Л. Струганець зазначає, що до розряду активно вживаних перейшли слова, що супроводжувались у СУМі широким спектром стилістичних характеристик: *рідко* (*виокремити, зреалізувати, правник*); *книжн.* (*меценат, репрезентація*); *розм.* (*рвач, слухавка*); *заст.* (*благословення, добродій, мапа*); *істор.* (*просвіта*); *етн.* (*крижмо*); *діал.* (*наклад*) [20, с. 271].

Для номінації активних лексико-семантичних процесів для інших груп слів О. Стишов послуговується термінами *активізація внутрішньомовних*

ресурсів і денотативно-конотативна переорієнтація [17, с. 4–5]. Денотативно-конотативна переорієнтація номінацій полягає в називанні сучасних українських реалій та понять, які в попередні десятиліття використовувалися для відтворення зарубіжного, найчастіше західного, або дореволюційного життя: *спікер, багатопартійність, губернатор, гімназистка* [19, с. 29]. Проте іноді переорієнтовану лексику характеризують як актуалізовану [13, с. 13], оскільки процеси переорієнтації та актуалізації нерозривно пов'язані одне з одним. На цей факт вказує Л. Струганець: «Чимало з актуалізованих лексичних одиниць (особливо із множини економічної лексики) є одночасно і переорієнтованими номенами, оскільки раніше позначали в основному тільки капіталістичні реалії у дореволюційний період та на Заході. Крім того, в багатьох переорієнтованих лексемах спостерігається і зміна конотації» [20, с. 271].

Натомість активізація внутрішньомовних ресурсів, за визначенням О. Стишова, – це використання некодифікованої лексики, яка під впливом демократичних процесів у суспільстві пересувається від периферії до центру, напр.: жаргонізми – *найжджати* «поводити себе агресивно щодо когось; висувати (мати) претензії; погрожувати, застосовувати насильство (пограбування, збройні напади)», *колеса* «таблетки, що містять наркотичні речовини»; розмовні одиниці – *бусик* «мікроавтобус», *демократизатор*, *ірон.* «міліцейська гумова палиця; кийок» тощо [17, с. 4–5].

На нашу думку, актуалізація охоплює як кодифіковані, так і некодифіковані лексичні одиниці. Тому вважаємо, що *актуалізація* – це міграція питомої лексики або давно засвоєних запозичень від периферії до ядра лексичної системи. Актуалізація зумовлює збільшення функціональної активності цієї лексики, частотності вживання та нейтралізацію стилістичного маркування, а також передбачає словотвірну активність, творення похідних слів, набуття нових значень і переносних уживань, здатність вступати в синтагматичні зв'язки з іншими словами. Актуалізована лексика входить до складу як функціонально зумовлених груп слів (лексики літературної мови), так і соціально зумовлених (діалектної, жаргонної, просторічної).

Матеріалом дослідження актуалізованої лексики найчастіше постає мова ЗМІ [6–7; 12; 13; 17–19; 23; 24], художньої літератури [1–2], а також лексико-графічні джерела [10; 16; 20] та офіційно-ділові документи [9]. У нашій розвідці процеси актуалізації розглядаємо на матеріалі романів Юрія Андруховича, Юрія Винничука, Юрія Іздрика, оскільки сучасні художні твори є потужним засобом популяризації тієї лексики, яка донедавна перебувала на периферії.

Перерозподіл активного і пасивного складу лексики ХХ – початку ХХІ ст. спричинений як лінгвальними, так і екстралінгвальними чинниками. Л. Мацько виокремлює дві основні причини актуалізації лексики: перша – пов'язана з ідентифікувальною функцією слова – повернення до активного вжитку слів разом із реаліями й поняттями, які ними позначено (*акція, акціонер, комерція, оренда*); друга – пов'язана зі стилістичною транспозицією лексики – розширення сфери використання слів, які в радянський період

були рідковживаними, а нині активізувалися у зв'язку з посиленою увагою суспільства до української історії і мови (*тризуб, гривня, гетьман*). Це відродження і реактивація українських або запозичених слів, але таких, що давно відомі українській мові [15, с. 17].

Серед інших причин вітчизняні дослідники називають демократизацію мовних норм, пуристичні тенденції як намагання усунути наслідки політики русифікації та збагатити лексичний фонд мови питомими українськими словами чи давно запозиченими одиницями, естетичні уподобання певних соціальних верств [1; 6; 10; 13; 19; 21]. На сучасному етапі, коли українська мова розширює сфери функціонування, її постколоніальний варіант не дозволяє вповні задовольнити комунікативні потреби суспільства [6].

Відповідно до основних причин актуалізації лексики можна умовно поділити на три типи: 1) лексеми, які відійшли до пасивного словника (переважно за радянського часу) через втрату мовних реалій або заборону відкритого обговорення окремих тем. Останнє особливо стосується конфесійної лексики, це слова на зразок: *храм, собор, церква*; 2) питомі українські слова або давно засвоєні запозичення, що вийшли з активного фонду за мовної політики 30–80-х рр. ХХ ст. через відмінність фонетичного чи графічного оформлення з російською мовою. Така лексика або вилучалася в директивний спосіб, або пасивізувалася під впливом загальної тенденції уникати характерних для української мови слів в офіційних текстах; 3) слова, характерні насамперед для усної мови, оскільки за радянського часу писемна форма значно переважала над усною. На думку дослідників, «у мові тоталітарного суспільства домінувала писемна форма мови, бо вона передбачувана, наперед підготовлена, вивірена (щоб не сказати чого зайвого). Навіть усне мовлення в непридатних ситуаціях часто носило ознаки наперед продуманої підготовленої писемної мови» [15, с. 17].

Поряд із перерозподілом лексики з об'єктивних причин розвитку мови й суспільства лексикографічні джерела фіксують і наслідки штучного втручання у внутрішню структуру мови за мовної політики 30–80-х рр. ХХ ст. Відповідно до лексикографічного опрацювання актуалізованої лексики виокремлюємо такі групи:

1) лексеми, що дістали в СУМі функціональні чи стилістичні обмеження. Переважно такі одиниці мали синоніми, що давало змогу усунути їх на периферію лексичної системи: слово *кошиківка* замінено на *баскетбол*, відповідно *візья* – *бачення, посилення* – *зноска, вислід* – *результат, світлина* – *фотографія* – *знімок* тощо. І. Вихованець, А. Непокупний, О. Ткаченко зазначали, що «СУМ відобразив у собі не лише ті лексичні скарби, які своїми творами залишили у спадок нащадкам класики української літератури, але й, на жаль, значною мірою вже невідворотні наслідки величезного впливу російської мови, яка домінувала майже в усіх сферах громадсько-політичного, ділового, господарського та культурного життя в Україні» [3, с. 19]. Зауважимо, що часткову нейтралізацію стилістичних обмежень порівняно з СУМом фіксує «Великий тлумачний словник сучасної української мови» за ред. В. Т. Бусела;

2) одиниці, що не зафіксовані в СУМ. Починаючи з 30-х рр. ХХ ст. українську мову директивно уподіб-

нювали до російської на всіх мовних рівнях. Питомо українські елементи усували з усіх тогочасних лексикографічних видань, натомість активно вживали кальки з російської мови. Цей процес пригальмувався 1939 р. після приєднання західних областей України до Радянського Союзу. Темпи русифікації уповільнилися через опір Західної України. У 60-х рр. ХХ ст. під час відносного послаблення політико-ідеологічного тиску було започатковано фундаментальні лексикографічні праці, зокрема СУМ. До словників частково увійшла питома українська лексика, проте багато з «репресованих» слів все ж залишалися поза реєстрами. У 70-х рр. ХХ ст., коли офіційно-діловий і науковий стилі були значною мірою вже зрусифіковано, об'єктом «ідеологічного» нормування стали тексти художнього стилю, переважно – переклади творів зарубіжної літератури. Як зазначає Л. Масенко, «поряд із поширеними в редакціях і видавництвах списками заборонених для цитування авторів під грифом «для службового використання», були складені і розповсюджені також списки репресованих слів» [14, с. 33]. Гострої критики зазнали лексеми *мапа, часопис, обрус, походеньки, причадалля, рішенець, робітня, сьогодення, хідник, штиталь, горішній, постерігати, навзаєм, наразі, сливе* тощо, що їх трактували як «штучні», «архаїчні» або «вигадка перекладачів, письменників» [4, с. 356–399];

3) лексеми, що не мають обмежувальних ремарок у СУМ, проте сприймаються мовцями як новотвори. Це пов'язано насамперед із мовною політикою 30-80-х рр. ХХ ст., коли вживання таких слів активно критикували (див. «Реєстр репресованих слів», укл. О. Демська-Кульчицька [4]).

Необхідно зауважити, що серед актуалізованої лексики чільне місце посідають лексеми, що за походженням є одиницями західноукраїнського варіанта літературної мови кінця ХІХ – початку ХХ ст., галичанізмами. Однією з причин закріплення в активному обігу таких слів є пуристичні тенденції, прагнення мовців уживати слова, що структурно не нагадують

російські. Наприклад: *аграфа* (застібка), *атака* (мед. напад), *атракція* (видовище, розвага), *жарівка* (електрична лампочка), *заморозник* (холодильник), *інвазія* (вторгнення), *колега, колежка* (друг, товариш, приятель), *канапка, накладанець* (бутерброд), *колежанка, колежанка* (подружка, товаришка), *лазничка* (ванна кімната), *маринарка* (піджак), *наплічник, наплечник* (рюкзак), *пігулка* (пілюля, таблетка), *фінітик* (задавака, вискочка). *Що це було – внутрішній сполох, виклик з глибин потойбіччя, сигнал до початку тахікардійської атаки?* (12 обр., с. 78). *Але для мене головною атракцією краєвиду стала гора Тассі, точніше її добрячий имат, на найдальшому тлі* (12 обр., с. 272). *Мені подобається випивати з дівчатами набагато більше, ніж із колегами* (ВІОС, с. 44). *...на кожній зупинці поїзд облягають нові натовпи паломників до Чортополя з гітарами й наплічниками...* (Рекр., с. 2).

Проте сучасне покоління часто сприймає актуалізовані галичанізми як мовні інновації. Таке сприйняття галичанізмів молодшим і середнім поколіннями є закономірним наслідком збіднення лексики в часи зовнішнього втручання в розвиток і нормування української мови. Часто в Інтернет-форумах під час обговорення основних тем учасники паралельно тлумачать незрозумілі слова, якими найчастіше постають саме галичанізми. Темати для дискусій переважно виступає мова сучасних українських письменників, мова ЗМІ (як усна, так і писемна форми) або історія України, зокрема західних областей.

Отже, констатуємо високий професійний інтерес лінгвістів до актуалізованої лексики. З огляду на те, що наразі аналізована лексика має високу частотність уживання в художніх творах, все частіше вживається в мас-медійній мові та обговорюється в Інтернет-просторі, можемо стверджувати, що така лексика має потужну тенденцію до актуалізації, а відповідно й до нейтралізації або переорієнтації наявного стилістичного чи функціонального обмеження.

СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ (текстові й лексикографічні джерела)

1. **12 обр.** – Андрухович Ю. Дванадцять обручів / Юрій Андрухович. – К. : Критика, 2007. – 276 с.
2. **ВІОС** – Винничук Ю. Весняні ігри в осінніх садах / Юрій Винничук. – Львів : Піраміда, 2007. – 248 с.
3. **Воц.** – Іздрик Ю. Воцек / Юрій Іздрик. – Львів : Кальварія, 2002. – 204 с.
4. **ВТССУМ** – Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) [Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел]. – К. ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с.
5. **МЛ** – Винничук Ю. Мальва Ланда / Юрій Винничук. – Львів : Піраміда, 2007. – 428 с.
6. **Моск.** – Андрухович Ю. Московіада / Юрій Андрухович. – Івано-Франківськ : Лілея, 2006. – 152 с.
7. **Перверзія** – Андрухович Ю. Перверзія / Юрій Андрухович. – Львів : ВНТЛ-Класика, 2004. – 304 с.
8. **ПЛ** – Іздрик Ю. Подвійний Леон. Історія хвороби / Юрій Іздрик. – Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2000. – 204 с.
9. **Рекр.** – Андрухович Ю. Рекреації / Юрій Андрухович. – Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2005. – 159 с.
10. **СУМ** – Словник української мови: В 11-ти томах [І. К. Білодід (гол. ред.) та ін.]. – Т. 1: А–В. – К. : Наук. думка, 1970. – 823 с.; Т. 2: Г–Ж. – 1971. – 545 с.; Т. 3: З. – 1972. – 739 с.; Т. 4: І–М. – 1973. – 837 с.; Т. 5: Н–О. – 1974. – 836 с.; Т. 6: П–Поїти. – 1975. – 828 с.; Т. 7: Поїхати–Приробляти. – 1976. – 721 с.; Т. 8: Природа–Ряхтливий. – 1977. – 925 с.; Т. 9: С. – 1978. – 915 с.; Т. 10: Т–Ф. – 1979. – 655 с.; Т. 11: Х–Ь. – 1980. – 698 с.
11. **Таємн.** – Андрухович Ю. Таємниця / Юрій Андрухович. – Харків : Фоліо, 2007. – 477 с.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бондар М. В. Активні лексико-семантичні процеси в мові художньої прози кінця ХХ – початку ХХІ століть : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова» / М. В. Бондар. – К., 2004. – 19 с.
2. Бондар М. Семантико-функціональні особливості «лексичної реактивності» у сучасному прозовому тексті / М. Бондар // Українське мовознавство. Збірник наукових праць. – Випуск 27–28. – К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2003. – С. 3–7.

3. Вихованець І. Про новий тлумачний словник української мови / І. Вихованець, А. Непокупний, О. Ткаченко // IV Міжнародний конгрес українців. Доповіді та повідомлення. – К. : Університетське вид-во «Пульсари», 2002. – С. 17–21.
4. Демська-Кульчицька О. Реєстр репресованих слів // Українська мова у XX сторіччі: історія лінгвоциду : Док. і матеріали; Упоряд. : Л. Масенко та ін. / О. Демська-Кульчицька. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська акад.», 2005. – С. 354–399.
5. Дудик М. П. Активізація – актуалізація – реактивація (лексики) / М. П. Дудик // Культура слова. – № 62. – 2003. – С. 30–33.
6. Дудик М. П. Від лексики пасивної до активної в публіцистичному мовленні / М. П. Дудик. – Режим доступу : <http://novamova.iatp.org.ua/htm/04/72.htm>.
7. Дудик М. П. Терміни на позначення лексичних інновацій у публіцистичному мовленні / М. П. Дудик // Українська термінологія і сучасність : Зб. наук. праць. Вип. IV / Відп. ред. Л. О. Симоненко. – К. : КНЕУ, 2005. – С. 285–288.
8. Дуличенко А. Д. Русский язык конца XX ст. / А. Д. Дуличенко. – Мюнхен : Отто Загнер, 1994. – 347 с.
9. Зубець Н. О. Відновлення питомої української лексики в сучасному діловому мовленні / Н. О. Зубець // Актуальні проблеми слов'янської філології : Міжвуз. зб. наук. ст. / Редкол. : В. О. Соболев (відп. ред.) та ін. – К. – Ніжин : ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2006. – Вип. XI: Лінгвістика і літературознавство. – 2006. – С. 49–52.
10. Кабиш О. О. Зміни в семантичній структурі та функціонуванні маркованої лексики : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова» / О. О. Кабиш. – К., 2007. – 21 с.
11. Капуш А. В. Еволюційні процеси в німецькій лексиці суспільно-політичного змісту (на матеріалі періодичних видань кінця 80-х – 90-х років) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 «Германські мови» / А. В. Капуш. – К., 2000. – 19 с.
12. Ленець К. В. Лексико-семантичні процеси в мові засобів масової інформації / К. В. Ленець // Українська мова / За ред. С. Ермоленко. – Ополе : Uniwersytet Opolski – Instytut Filologii Polskiej, 1999. – С. 67–87.
13. Мазурик Д. В. Інноваційні процеси в лексиці сучасної української літературної мови (90-і роки XX ст.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова» / Д. В. Мазурик. – Львів, 2002. – 21 с.
14. Масенко Л. Т. Мовна політика УССР: Історія лінгвоциду // Українська мова у XX сторіччі: Історія лінгвоциду; За ред. Л. Т. Масенко / Л. Т. Масенко. – К. : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2006. – С. 6–36.
15. Мацько Л. Українська мова в кінці XX ст. (Зміни в лексиці) / Л. Мацько // Дивослово. – 2000. – № 4. – С. 15–20.
16. Салата І. А. Динаміка лексичного складу російської мови наприкінці XX ст. (на матеріалі однотомних тлумачних словників) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.02 «Російська мова» / І. А. Салата. – Дніпропетровськ, 2006. – 19 с.
17. Стишов О. А. Динамічні процеси в лексико-семантичній системі та в словотворі української мови кінці XX ст. (на матеріалі мови засобів масової інформації) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра філол. наук : 10.02.01 «Українська мова» / О. А. Стишов. – К., 2003. – 35 с.
18. Стишов О. А. Особливості розвитку лексичного складу української мови кінця XX ст. / О. А. Стишов // Мовознавство. – 1999. – № 1. – С. 7–21.
19. Стишов О. А. Українська лексика кінця XX століття (на матеріалі мови засобів масової інформації) / О. А. Стишов. – К. : Видавничий центр КНЛУ, 2003. – 388 с.
20. Струганець Л. В. Динаміка лексичних норм української літературної мови XX ст. / Л. В. Струганець. – Тернопіль : Астон, 2000. – 352 с.
21. Тодор О. Г. Явища стилістичної трансформації та стилістичної транспозиції в українській мові 90-х рр. XX століття / О. Г. Тодор // Наукові записки НаУКМА. Том 22. Частина I. – К., 2003. – С. 13–16.
22. Ферм Л. Особенности развития русской лексики в новейший период (на материале газет) / Л. Ферм. – Uppsala, 1994. – 238 с.
23. Холявко І. В. Суспільно-політична лексика у пресі 90-х років XX ст. (семантико-функціональний аналіз): Автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова» / І. В. Холявко. – Кіровоград, 2004. – 20 с.
24. Шаповалова Г. В. Інноваційні процеси в сучасному медіатексті (функціонально-лінгвістичні аспекти) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.01.08 «Журналістика» / Г. В. Шаповалова. – К., 2003. – 20 с.
25. Шевельов Ю. У довгій черзі: проблеми реабілітації / Ю. Шевельов // Київ. – 1991. – № 12. – С. 72–76.

О. Г. Тулузакова,

Черноморский государственный университет имени Петра Могилы, г. Николаев, Украина

АКТУАЛИЗАЦИЯ ЛЕКСИКИ: СОСТОЯНИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ ПРОБЛЕМЫ

Актуалізація – це міграція лексики від периферії до ядра лексическої системи. Мета статті – обобщити опыт изучения актуализированной лексики украинского языка, проанализировать характерные особенности такой лексики, понять причины перераспределения активного и пассивного состава украинской лексики, показать освоение такой лексики лексикографическими источниками. Предмет изучения – семантическая структура и стилистические функции актуализированной лексики. Объект – актуализированная лексика украинского языка. Актуалізація обуславлює збільшення функціональної активності такої лексики, частоти використання і нейтралізацію стилістических ремарок, а також передбачує словообразовательну активність, створення производных слов, приобретения новых значений и переносных употреблений, способность вступать в синтагматические связи с другими словами.

Ключевые слова: актуалізація; активная лексика; пассивная лексика; языковая политика; ремарка; галичанізм; лексика западноукраинского происхождения.

ACTUALIZATION OF LANGUAGE: THE STATE OF THE RESEARCH PROBLEM

The purpose of the study was to investigate the process of actualization stylistically marked vocabulary redistribution functional and stylistic characteristics of colloquial vernacular vocabulary compared with the norms of 30–80th year in the XX century on the material of prose Yuriy Andrukhovych, Yuriy and Yuriy Izdryk Vynnychuk. The stylistically marked vocabulary has been presented neutral words and connotative lexicon. Halychanizms constitute the largest number of words that have no additional stylistic load. This is because becoming official, business, scientific and journalistic styles Ukrainian literary language of a new period should be initiated within of the West of Ukraine linguistic and literary form of the late XIX – early XX century. Stylistically marked vocabulary is represented spoken words and neutral. Some tokens are reduced stylistic coloring. Reorientation of language norms of 30–80th year in the XX century. Leveling linguistic taboos is the cause of active functioning stylistically reduced elements in the language. Most of the analyzed units are used to create additional expression, diversity of presentation, avoiding repetition. Common signs considered tokens is highly frequency of use and active use cognate words, functioning of the words consisting of constant expressions, the ability to enter into syntagmatic relations with other words.

Key words: *actualization; halychanizm; marked vocabulary; language policy.*